

YOUTH INITIATIVE FOR HUMAN RIGHTS
INICIJATIVA MLADIH ZA LJUDSKA PRAVA
NISMA E TË RINJVE PËR TË DREJTAT E NJERIUT

IZVJEŠĆE O RADU

31.12.2016.

I. UVOD

Inicijativa mladih za ljudska prava-Hrvatska (YIHR Hrvatska) je neprofitna, nestranačka, nevladina, mladima vođena organizacija za ljudska prava, smještena u Zagrebu te osnovana 2008.godine. Kroz svoj nacionalni program funkcionira izravno na lokalnim i nacionalnim razinama u Hrvatskoj. Kao dio regionalne mreže YIHR-a surađuje i s ostalim YIHR organizacijama na regionalnoj razini s općim ciljem „sprječavanja ponavljanja nasilja na području bivše Jugoslavije“. YIHR Hrvatska također sudjeluje u borbi za ljudska prava na europskoj i globalnoj razini kroz participaciju u nekoliko prodemokratskih mreža i koalicija za ljudska prava.

YIHR Hrvatsku osnovala je skupina mladih aktivista za ljudska prava, demokraciju i sjećanja koji su željeli pridonijeti a) ostvarenju pravde za ratne zločine, b) pomirenju unutar nacije te sa susjednim državama i c) jačanju demokracije u Hrvatskoj. Organizacija ima izjednačen fokus u svom programu, kako na institucionalnoj tako i na društvenoj promjeni, radeći stoga na zagovaranju, obrazovanju, istraživanju, izvještavanju, političkim analizama i prijedlozima, kampanjama, aktivizmu mladih i izravnim inicijativama u društvu.

Od samih početaka, YIHR Hrvatska je podijelila svoj rad na programe kako bi osigurala održivost inicijativa, akumulirala relevantno institucionalno učenje te zadržala fokus na njene organizacijske ciljeve. Tijekom rada, organizacija je nastavila prilagođavati svoje programe u skladu s njihovim razvojem te promjenom postojeće društvene situacije. U trenutnom Strategijskom okviru, YIHR Hrvatska je podijelila svoj program na sljedeći način: a) program pravde, b) program pomirenja i c) outreach ili YIHR.hub. Osim toga, YIHR Hrvatska ima i organizacijsku jedinicu usmjerenu na administraciju i razvoj u cilju potpore i jačanja same srži rada.

II. DOSADAŠNJI REZULTATI

Radi svrhe ovog prijedloga, predstaviti ćemo dosadašnji rad, rezultate i ostvarenja organizacije u vidu dolje navedene strukture. Ova struktura slijedi trenutnu podjelu programa i pruža najbolji uvid u dosadašnji rad YIHR Hrvatske te kako je usklađena s trenutnim Strategijskim okvirom.

1. Program pravde
2. Program pomirenja
3. Outreach
4. Doprinosi razvoju civilnog društva
5. Organizacijski razvoj i administracija
6. Utjecaj i prijam

1. Program pravde

Pod programom pravde predstaviti ćemo dosadašnji rad YIHR Hrvatske proveden upotrebom zakonske metodologije, suradnjom s institucijama pravde te izravnim pristupom zakonskim normama i mehanizmima ljudskih prava ili kodificiranih prava osoba i skupina. Zahvaljujući prilagodbi programske podjele YIHR Hrvatske tijekom godina, provedene aktivnosti postale su dijelom već postojećeg programa zagovaranja ljudskih prava i programa tranzicijske pravde.

1.1. Zagovaranje učinkovitog pronalaska i identifikacije nestalih osoba

YIHR Hrvatska već godinama radi na pitanju nestalih osoba, budući da ga vidimo kao osnovnu preostalu humanitarnu posljedicu sukoba. Organizacija je nastojala riješiti ovaj problem na nekoliko načina. Redovito je nadgledala rad kompetentnih institucija te da je o njima izvještavano u medijima, kao i rad nacionalnih institucija i međunarodnih mehanizama za ljudska prava s razvijenim preporukama. Organizacija je surađivala i s Međunarodnom komisijom za nestale osobe radeći na projektima s udrugama obitelji nestalih osoba, a s ciljem usmjeravanja pažnje javnosti na ovo pitanje. Regionalna mreža YIHR-a je također surađivala i s ICMP-om organizirajući posjete YIHR aktivista u njihova središta i urede. YIHR Hrvatska je u više navrata organizirala zagovaračke aktivnosti usmjerene prema vlastima kako bi se u tom pogledu proširila i poboljšala regionalna suradnja što bi rezultiralo operacijskim napretkom. Osim toga, YIHR Hrvatska se zalagala za povećanje vladina budžeta za zatočene i nestale osobe, nakon što je promatranjem utvrđen nedostatak kapaciteta za pohranu neidentificiranih ostataka te su time spriječena nova iskopavanja. U nekoliko prilika, YIHR Hrvatska je vladi pružila informacije prikupljene istraživanjem same organizacije, a koje su upućivale na moguće lokacije pojedinaca ili masovnih grobnica te pružanjem pomoći obiteljima nestalih osoba u dobivanju potrebnih informacija od vlade.

1.2. Potpora procesuiranju ratnih seksualnih zločina

Tijekom prve istrage o mehanizmima tranzicijske pravde u Hrvatskoj 2010.godine, YIHR Hrvatska je došla do zaključka kako silovanja i seksualni zločini za vrijeme rata nisu bili dovoljno intenzivno procesuirani i kažnjeni. Ovi rezultati su također bili podijeljeni i od strane nekoliko IGO-a, INGO-a i NGO-a. Daljnjim istraživanjem i provedbom komparativne analize, YIHR Hrvatska je zaključila kako nedostatni zakonski proceduralni okvir predstavlja prepreku u omogućivanju pravde žrtvama. Stoga je, između 2010. i 2017. YIHR Hrvatska napisala nekoliko izvještaja o ovoj temi, organizirala stručne sastanke i konzultacije, kao i razvila prijedlog pravne dopune zakonu o kriminalnim postupcima koji bi usvojili principe Pravila 96 Pravila procedure i dokaza ICTY-a te u konačnici pridonijela olakšavanju pristupa pravde žrtvama.

1.3. Zalaganje za učinkovitu zaštitu svjedoka usmjerenu prema žrtvama

YIHR Hrvatska je tijekom istraživanja ratnih zločina i pružanja pomoći žrtvama i svjedocima koji su željeli prijaviti ratne zločine zamijetila određene probleme u omogućavanju programa zaštite svjedoka. Organizacija je nadalje primijetila nedovoljnu zaštitu tijekom predistražnih faza, zatim nedostatak koordinacije između interesnih skupina (ureda tužitelja, sudova i policije) te pitanje nepodizanja optužnice u slučajevima javne i namjerne objave identiteta zaštićenih svjedoka. YIHR Hrvatska je stoga o tome u nekoliko prilika izvijestila relevantne nacionalne i međunarodne mehanizme te podijelila s njima razvijene preporuke. U slučaju suđenja za ratni zločin gdje je branjenik objavio ime zaštićenog svjedoka, organizacija je protiv njega podigla optužnicu Uredu tužitelja te nakon izostanka njihove reakcije, predložila glavnom državnom odvjetniku da informira zakonodavce o neadekvatnosti proceduralnog zakonskog okvira i uspostavi smjernice za tužitelje u pogledu rukovođenja kaznenih prigovora za otkrivanje identiteta zaštićenih svjedoka s posebnim naglaskom na ratne zločine i slučajeve korupcije. 2014.godine u

suradnji s UNDP-om i ICTY-om, YIHR Hrvatska je organizirala stručni okrugli stol s relevantnim interesnim skupinama (uključujući Vrhovni sud i predstavnike Ministarstva unutarnjih poslova) što je rezultiralo nizom preporuka za poboljšanje sustava zaštite svjedoka. U razdoblju od nekoliko godina, hrvatska vlada je značajno razvila institucionalni sustav potpore žrtava/svjedoka, no pružanje zaštite do danas nije ostvarilo značajniji napredak.

1.4. Promicanje pravno utemeljenih činjenica

Suđenja za ratne zločine pred ICTY-om i lokalnim sudovima imaju iznimno važnu društvenu svrhu. Međutim, još uvijek je prisutan značajan nedostatak njihovih doprinosa u podizanju svijesti te borbi u negiranju počinjenih zločina, budući da se mediji, ali i javnost gotovo uvijek fokusiraju na počinitelje, a ne na žrtve. Stoga je YIHR Hrvatska organizirala nekoliko događaja gdje je predstavila pravno utemeljene činjenice u vidu pristupa usmjerenog prema žrtvi, uključujući javna svjedočenja žrtava. Ovi događaji su organizirani između 2010. i 2017. godine u nekoliko hrvatskih gradova, ovisno o konkretnom slučaju, pri čemu su privukli značajnu pažnju javnosti i medija.

1.5. Potpora outreach nastojanjima ICTY-a

YIHR Hrvatska surađuje s ICTY-om od nastanka same organizacije. Od razdoblja kada je ICTY imao ured u Zagrebu te je redovito surađivala organizirajući edukacijske događaje i prezentacije rada ICTY-a za mlade u suradnji s lokalnim osobljem, kako u uredu tako i u lokalnim zajednicama koje su bile značajno pogođene sukobom. Nakon što je ICTY zatvorio ured krajem 2012. godine, YIHR Hrvatska je nastavila suradnju s njihovim Outreach programom. Regionalna mreža YIHR-a je u nekoliko prilika organizirala studijske posjete i pripravnštvo za mlade u ICTY-u. 2015. godine YIHR Hrvatska je otvorila memorandum razumijevanja s ICTY-om te omogućila usluge njihovom Outreach programu prezentirajući njihov rad u srednjim školama diljem zemlje.

1.6. Istrage i podnošenja kaznenih prijava za ratne zločine

Od 2010. godine YIHR Hrvatska provodi neformalne istrage o slučajevima ratnih zločina koji nisu adekvatno istraživani od strane nadležnih autoriteta. Fokus ovih istraga bili su oni slučajevi koji najvjerojatnije nisu istraženi zbog političkog pritiska ili njihove kontroverzne percepcije u javnosti. Među ciljevima organizacije je stoga prikupljanje dostupnih podataka (dokumenata i izjava žrtava i svjedoka) kako bi inicirala formalne procese istrage i procesuiranja odgovornih. U nekoliko su slučajeva te istrage rezultirale kaznenim prijavama koje je organizacija podigla protiv vjerojatnih počinitelja. U drugim slučajevima, dokumentacija je predana uredu državnog odvjetnika kako bi se pridonijelo dostupnim izvorima zakonskih dokaza. Zahvaljujući optužbama koje je podigla YIHR Hrvatska, započete su istrage u nekoliko slučajeva. Među značajnijima su zločini koje su u Vukovaru u ljeto 1991. godine počinile hrvatske sigurnosne snage te oni počinjeni nakon operacije „Oluja“ 1995. godine. YIHR Hrvatska je 2016. godine započela istrage vezane uz zločine počinjene tijekom hrvatsko-bosanskog sukoba (1992.-1994.).

1.7. Nadziranje procesuiranja ratnih zločina

Zahvaljujući fokusu na nadziranju i izvještavanju o tranzicijskoj pravdi, YIHR Hrvatska je također fokusirana na nadziranje načina na koji pravosudni sustav procesuirala slučajeve ratnih zločina. Nakon što je OSCE završio mandat u Hrvatskoj (uključujući nadziranje suđenja za ratne zločine), OSCE/ODIHR je organizirao niz vježbi u nadziranju suđenja za odabrane grupe NGO-a, uključujući YIHR Hrvatsku 2013. godine. Od tada je YIHR Hrvatska nadgledala nekoliko strateških slučajeva ratnih zločina.

1.8. Nadziranje i izvještavanje o nacionalnoj tranzicijskoj pravdi

YIHR Hrvatska redovno prikuplja i analizira podatke o procesima tranzicijske pravde u Hrvatskoj. Ovi podaci su prikupljeni u obliku upitnika poslanih relevantnim institucijama, na sastancima s predstavnicima navedenih institucija, analizirajući priopćenja i izvještaje institucija kao i izravnim nadzorom, kao što je nadgledanje suđenja. YIHR Hrvatska podnosi opće ili zagovaračke izvještaje o tranzicijskoj pravdi nacionalnim i međunarodnim mehanizmima za ljudska prava te međunarodnim organizacijama za ljudska prava. Organizacija također pruža uvid u ove procese organizacijama poput Amnesty Internationala, TRIAL-a i drugih. Najznačajnija područja u tranzicijskoj pravdi koja YIHR Hrvatska nadzire su: a) sustav omogućavanja zaštite svjedoka, b) procesuiranje ratnih seksualnih zločina, c) procesuiranje zapovjedne odgovornosti, d) neuspjeh lokalnih institucija u odgovarajućem praćenju ICTY-evih slučajeva, e) institucionalno prešućivanje informacija vezanih uz zločine i f) zapreke procesuiranju osoba s činom u Hrvatskoj odgovornih za zločine počinjene u Bosni i Hercegovini.

1.9. Izvještavanje o regionalnoj tranzicijskoj pravdi

2011. i 2012. godine YIHR Hrvatska je provodila istraživanje za regionalni izvještaj Tranzicijske pravde u post-jugoslavenskim državama. Tema ovog izvještaja su relevantni događaji u areni tranzicijske pravde u državama nasljednicama bivše Jugoslavije: suđenja za ratne zločine počinjene u razdoblju od 1991. do 1999., institucionalna reforma vezana uz lustraciju, pristup koji institucije i javnost imaju prema kažnjenicima, izvještavanje medija o ratnim zločinima, povjerenstvima o istini, rad organizacija civilnog društva u dokumentaciji činjenica o ratnim zločinima, rješenje pitanja nestalih osoba, povratak izbjeglica, odštete, memorijali. Izvještaj je nastao u suradnji Centra za humanitarno pravo, zatim Centra za humanitarno pravo u Kosovu, YIHR Hrvatske, Centra za istraživanje i utvrđivanje politike iz Makedonije, Udruženje tranzicijske pravde, odgovornosti i sjećanja u Bosni i Hercegovini iz Sarajeva, Centar za demokraciju i tranzicijsku pravdu iz Banja Luke i Građansku vezu iz Slovenije.

1.10. Istraživanje o mehanizmima ljudskih prava

YIHR Hrvatska je prije početka programa nadzora ljudskih prava, najprije implementirala opsežno istraživanje o svim mehanizmima ljudskih prava koji vrijede za/u Hrvatskoj. S jedne strane, ovo istraživanje je organizaciji omogućilo upotrebu svih relevantnih mehanizama za istraživanje i zastupanje. S druge strane, YIHR Hrvatska je bila u mogućnosti razumjeti koje relevantne mehanizme Hrvatska nije potpisala ili ratificirala. Ovo istraživanje je implementirano 2012. godine i od tada je organizaciji služilo kao temelj za nadziranje ljudskih prava. Od 2012. godine YIHR Hrvatska je dijelila rezultate provedenog istraživanja s nekoliko organizacija za ljudska prava u Hrvatskoj.

1.11. *Nadziranje i izvještavanje o ljudskim pravima*

Uz tranzicijsku pravdu, YIHR Hrvatska od 2012. nadzire nekoliko područja ljudskih prava. U 2012. i 2013. godini organizacija je imala najopsežniji program nadziranja CSO ljudskih prava u državi pokrivajući više od 500 mjera u 5 tematskih područja: a) prava nacionalnih manjina, b) prava LGBT osoba, c) mehanizmi tranzicijske pravde, d) borbu protiv rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije, antisemitizma i vezanih netolerancija i e) prava sadržana u Povelji Europske unije o Temeljnim pravima i slobodama. YIHR Hrvatska je nadziranjem općeg stanja ljudskih prava uočila značajne promjene u 2016., budući da je uspostavila vrlo blisku suradnju s ostalim vodećim organizacijama za ljudska prava u državi, posebice s Kućom ljudskih prava. Iz toga razloga YIHR Hrvatska i Kuća ljudskih prava od 2016. surađuju u pogledu tema i fokusu na specifična područja ljudskih prava ovisno o organizacijskom kapacitetu i fokusu. YIHR Hrvatska je bila manje fokusirana na opća pitanja vezana uz ljudska prava, a više na ona koja nastaju iz povijesnih sukoba i pitanja prijelazne pravde, zadržavajući pri tome fokus u sljedećim područjima: a) prava nacionalnih manjina, b) mehanizmi tranzicijske pravde i c) borbu protiv rasizma, rasne diskriminacije, ksenofobije, antisemitizma i vezanih netolerancija.

1.12. *Borba protiv diskriminacije LGBT osoba*

YIHR Hrvatska je značajno pridonijela nastojanjima civilnog društva za ljudska prava u borbi protiv anti-LGBT inicijativa u Hrvatskoj. Najvažnija takva inicijativa usmjerena prema ograničavanju prava LGBT osoba u Hrvatskoj vođena je 2013.godine, kada su desno orijentirane političke stranke i religijske grupe pokrenule referendum kojim bi se brak definirao isključivo kao zajednica muškarca i žene. YIHR Hrvatska je također imala jednu od koordinirajućih uloga u koaliciji civilnog društva za ljudska prava pod nazivom „Građani glasaju Protiv“. Referendum je bio uspješan te je uvedena Ustavna dopuna, no ta kampanja je bila vrlo značajna, kao inicijativa koja je imala svrhu podići svijest javnosti o pitanju prava LGBT osoba u Hrvatskoj. YIHR Hrvatska također vrlo blisko surađuje s LGBT organizacijama u Hrvatskoj, a ova suradnja uključuje razmjenu podataka o nadzoru te logističku suradnju za organizaciju u pogledu parada. Članovi YIHR Hrvatske su između ostalog bili i dijelom Organizacijskog odbora Zagreb Pridea, a sama organizacija je bila izravno uključena u pružanje potpore za prvi Pride u Osijeku 2014.godine.

1.13. *Borba protiv diskriminacije nacionalnih manjina*

YIHR Hrvatska je još od svog osnutka, usmjerena na pružanje potpore pitanju prava nacionalnih manjina i borbi protiv diskriminacije. Osim toga, blisko surađuje s velikim brojem organizacija za prava manjina u Hrvatskoj, promatra i izvještava o njihovom stanju, podupire manjinske skupine predvođene mladima u razvoju njihovih organizacijskih kapaciteta i slično. Ova suradnja također uključuje redoviti prikaz nadzorne funkcije, reagirajući na trendove koji predstavljaju prijetnju pravima manjina.. YIHR Hrvatska je 2013.godine imala izuzetno važnu ulogu u zaštiti i promicanju manjinskih prava, nakon što se nekoliko skupina suprotstavilo uvođenju prava srpske manjine(omogućeno Ustavom, Ustavnim zakonom o manjinskim pravima, CoE Okvirom konvencije o pravima za zaštitu nacionalnih manjina i drugim odgovarajućim mehanizmima) te su zatražili referendum kako bi spriječili uvođenje manjinskih prava u nekoliko područja(najviše u Vukovaru). Koalicija civilnog društva za ljudska prava nastala je u suradnji Platforme 112(platforme civilnog društva koja promatra proces pristupanja Europskoj uniji), Građanskog odbora za ljudska prava i YIHR Hrvatske s ciljem borbe protiv ograničenja prava manjina. YIHR

Hrvatska je napisala i izdala (zajedno s NGO GONG-om za prava glasanja i demokracije) prijavu značajnim odborima hrvatske vlade i Ustavnog suda, kao i međunarodnim interesnim skupinama, prvenstveno u Europskoj uniji. Ova prijava je sadržavala sve obveze Hrvatske u odnosu na nacionalne, regionalne i međunarodne mehanizme za ljudska prava podupirući argument kako takav referendum ne bi trebao biti omogućen jer je neustavan i protivan obvezama države. Inicijativa je bila uspješna budući da je Ustavni sud proglasio inicijativu neustavnom i zabranio održavanje takvog referenduma.

1.14. Potpora žrtvama i obiteljima u individualnim slučajevima

Hrvatska je tijekom procesa priključenja Europskoj uniji kao dio paketa reformi usvojila Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći koji je predstavljen kao pilot projekt, no nikada nije značajnije poboljšan. YIHR Hrvatska se zahvaljujući zakonskim ograničenjima i nedostatku organizacijskog kapaciteta nije nikada registrirala kao organizacija koja pruža besplatnu pravnu pomoć. Međutim, od svog osnutka organizacija je djelovala u individualnim slučajevima pružajući pomoć žrtvama kršenja prava i njihovim obiteljima da dođu do informacija od nadležnih institucija. YIHR Hrvatska je također u nekoliko prilika, na individualne zahtjeve olakšala susrete između predstavnika institucija i žrtava, odnosno njihovih obitelji.

1.15. Nastojanja za priznanjem hrvatsko-bosanskog sukoba

Dominantni povijesni narativ u Hrvatskoj ne priznaje nekoliko ključnih pravno utemeljenih činjenica, vezanih uz sudjelovanje Hrvatske u ratu u Bosni i Hercegovini, posebno one koje navode kontrolu hrvatske vlasti nad snagama bosanskih Hrvata tijekom sukoba od 1992. do 1994.godine između bosanskih i hrvatskih snaga. Jedan od bitnih problema jest i taj što političke stranke, ali i mediji i NGO-i nisu nimalo aktivni kad je riječ o ovom pitanju. Iz tog razloga je YIHR Hrvatska usmjerena na promicanje činjenica o sukobu i povezanim zločinima te se u svom radu zalaže za njihovo priznanje od strane Vlade, zatim za inicijative javnih kampanja, inicijative i događaje vezane uz sjećanja i drugo.

1.16. Obrazovanje i pripravnički programi

YIHR Hrvatska je od 2010.godine redovito organizirala pripravničke programe za mlade u područjima tranzicijske pravde i međunarodnog humanitarnog prava. Vježbe omogućuju sudionicima značajan uvid u područje, kako u teoriji tako i u praksi, budući da su predavači i treneri stručnjaci i profesori, predstavnici sudskih institucija, ICTY-a i NGO-a. Nakon završetka treninga, organizacija nudi sudionicima program pripravništva (obično uključuje 3-5 sudionika) koji traje između 3 i 12 mjeseci. Pripravnici surađuju s timom YIHR Hrvatske na aktivnostima vezanima uz pitanja pravde.

2. Program pomirenja

Ovdje ćemo predstaviti rad YIHR Hrvatske koji je bio usmjeren na potporu programu pomirenja na lokalnoj, nacionalnoj i regionalnoj razini, bilo da je riječ o izravnim inicijativama organizacije ili programima koji stvaranjem društvenog kapaciteta pružaju potporu programu pomirenja. Budući da je tijekom godina programska podjela YIHR Hrvatske prošla kroz određene prilagodbe, navedene aktivnosti se ostvaruju u vidu već postojećeg povijesnog dijaloga te regionalnih i obrazovnih programa, odnosno programa za mlade.

2.1. Potpora sudjelovanju mladih u suočavanju s procesima iz prošlosti

Organizacija od svog osnutka uključuje mlade u proces suočavanja s prošlošću, organizirajući treninge te ostale prilike za učenje i sudjelovanje u tranzicijskoj pravdi, ljudskim pravima i aktivizmu za mlade, pritom se fokusirajući na mlade u malim i ratom pogođenim zajednicama. YIHR Hrvatska je stoga organizirala brojne treninge u Zagrebu, Kninu, Karlovcu, Petrinji, Pakracu, Vukovaru, Vinkovcima, Osijeku i drugim gradovima. Mladi koji su sudjelovali u ovim treninzima kasnije su, uz potporu organizacije, dizajnirali i implementirali aktivističke djelatnosti, izložbe, javne diskusije, javna svjedočenja žrtava, filmske prikaze i ostale aktivnosti u navedenim gradovima. Upravo su ti mladi, u nekoliko prilika, među prvima zauzeli javni, lokalni stav protiv mainstream nacionalističkog diskursa u tim područjima. Najznačajniji takav događaj bio je u Vukovaru krajem 2012.godine kada su YIHR Hrvatska i YIHR Srbija odveli mlade iz Hrvatske i Srbije u Vukovar, grad na istoku Hrvatske koji je razoren tijekom rata 1990-ih godina i gdje su mladi Hrvati i Srbi izloženi odvojenom obrazovanju. Mladi iz Hrvatske i Srbije su prisustvovali satu povijesti kojeg su na središnjem gradskom trgu održali hrvatski i srpski profesor povijesti te su sudjelovali u djelomičnoj rekonstrukciji dvorišta Europske Kuće u Vukovaru, promovirajući na taj način stav jedne generacije koja je spremna na suradnju za zajedničku mirnu budućnost.

2.2. Regionalni program razmjene

Regionalni program razmjene(REP) jest jedna od vodećih inicijativa Regionalne mreže YIHR-a i jedan od najdužih programa općenito unutar YIHR-a. Ovaj program je bio ključni dio pristupa organizacije, uspostavljen s ciljem utemeljenja i potpore razvoja novih veza među mladima u regiji. Prema procjenama, dosada je u regionalnom programu razmjene YIHR-a sudjelovalo više od 15000 mladih. YIHR Hrvatska je od uspostavljanja programa aktivno doprinosila organizirajući brojne bilateralne i regionalne događaje u Hrvatskoj te pružanjem potpore sudjelovanju mladih iz Hrvatske u regionalnim aktivnostima(seminarima, sastancima, festivalima, studentskim posjetama i ostalo) u drugim državama.

2.3. Zagovaranje za RYCO

Članovi organizacija Regionalne mreže YIHR-a su 2010.godine osnovali program usmjeren prema institucionalizaciji programa regionalne razmjene. Započeli su s kampanjama i zagovaračkim aktivnostima usmjerenih prema vladama u regiji kako bi utemeljili formalni, javno financirani ured za mobilnost mladih. Tijekom procesa zagovaranja, mnoge su se organizacije za mlade pridružile YIHR-u. 2016. godine pod okriljem diplomatskog regionalnog procesa kojeg su pokrenule neke europske države(Njemačka, Austrija, Francuska i Italija) predstavnici vlada Zapadnog Balkana su formalno osnovali Ured za suradnju mladih iz regije(RYCO). Međutim, posljednje dvije hrvatske vlade su se odbile pridružiti RYCO procesu, stoga je YIHR Hrvatska uspostavila Koaliciju za RYCO, CSO Koaliciju za ljudska prava, mlade, manjinske organizacije kao i unije, zalažući se za sudjelovanje Hrvatske u ovom procesu.

2.4. REKOM Inicijativa

Jedna od najpreglednijih inicijativa u području pomirenja i suočavanja s prošlošću u bivšoj Jugoslaviji koja prima veliku potporu jest svakako inicijativa usmjerena prema vladama u regiji s ciljem uspostavljanja regionalne komisije koja bi djelovala kao mehanizam za utvrđivanje činjenica, a koju su započele vodeće organizacije za tranzicijsku pravdu

2005.godine. YIHR je sudjelovala od samih početaka, pri čemu se YIHR Hrvatska odlučila priključiti inicijativi već na zasjedanju osnivačke Skupštine. YIHR Hrvatska i Regionalna mreža YIHR-a su bile među najaktivnijim zagovaračima i pristašama REKOM inicijative pri čemu je potonja koordinirala kampanju za prikupljanje potpisa u pogledu podrške osnivanju REKOM-a 2011.godine gdje je više od 500 000 građana izrazilo svoju potporu. YIHR Hrvatska je od 2012.godine koordinirala nastojanja za javnim zagovaranjem u Hrvatskoj, u suradnji s regionalnom inicijativom za tim REKOM-a i skupinom onih koji javno zagovaraju.

2.5. Projekt mladih za kulturu sjećanja i inicijative memorijalizacije

YIHR Hrvatska je od svog osnutka bila fokusirana na aktivizam vezan uz kulturu sjećanja i memorijalizaciju iz perspektive mladih. Organizacija je u svom djelovanju nastojala uključiti mlade u komemorativne akcije i inicijative sjećanja s posebnim naglaskom na žrtve zločine koje su često izložene relativizaciji i negiranju. Osim toga, organizacija se zalaže za aktivan pristup društvenim sjećanjima koja odaju počast žrtvama te imaju društvenu svrhu učenja o i iz prošlih događaja. Komemorativne aktivnosti YIHR Hrvatske obuhvaćaju organizaciju memorijala i komemorativnih aktivnosti, dizajniranja prijedloga za simbolične akcije poput imenovanja ulica ili parkova u čast žrtvama i slično. Organizacija je od 2014.godine koordinirala regionalni projekt Sjećanja mladih koji je olakšao rad mladih aktivista diljem regije, koji su raspravljali, razmišljali i analizirali brojne memorijale u regiji iz perspektive kulture sjećanja, a koje pridonosi miru i pomirenju.

2.6. Muzej za civilne žrtve rata u Petrinji

YIHR Hrvatska je 2012.godine započela s predstavljanjem inicijative kako bi uspostavila muzej posvećen sjećanjima na civilne žrtve rata u Petrinji, maloj zajednici koja je bila značajno pod utjecajem sukoba i koja je svjedočila društvenom i fizičkom razaranju. Osnovna ideja ove inicijative jest pružanje potpore društvenom dijalogu u lokalnoj zajednici na koju i dalje značajno utječe nedostatak povjerenja između etničkih skupina. YIHR Hrvatska je od 2012.godine organizirala nekoliko konzultacija u zajednici koje su okupile predstavnike relevantnih interesnih skupina poput organizacija za žrtve, veteranskih grupa, političkih stranaka i lokalnih NGO-a. Konzultacije koje je organizacija održala 2016.godine bile su prvi javni događaj gdje su žrtve iz različitih etničkih skupina zajedno razgovarale o proživljenoj patnji i o potrebi za sjećanjem na civile koji su izgubili svoje živote.

2.7. Suradnja s udrugama žrtava

YIHR Hrvatska od svog osnutka surađuje s udrugama žrtava, a većina tih suradnji tiče se aktivizma vezanog uz sjećanja i komemoracije. Organizacija je svjesna simboličke važnosti koju žrtve vide u sudjelovanju mladih u procesu sjećanja. U nekoliko je prilika organizacija omogućila logističku i organizacijsku pomoć udrugama žrtava.

2.8. Promicanje europske građanske svijesti

Nakon što je Hrvatska 2013.godine postala članicom Europske unije, YIHR Hrvatska je pokrenula projekt europske građanske svijesti koji je usmjeren prema promicanju vrijednosti Europske unije u pogledu mira, pomirenja i prijateljstva između nacija. Projekt godišnje uključuje do 150 učenika srednjih škola iz Zagreba i zajednica koje su bile pogođene sukobom u nizu posjeta ambasadama Europske unije i hrvatskim institucijama koje olakšavaju europske poslove. Projekt služi kao platforma za promicanje

razumijevanja i znanja o Europskoj uniji među mladima te je usmjerena na promicanje razumijevanja potencijala Europske unije kao mirovnog projekta.

2.9. Priznanje „Operacije Oluja“ i isprika

Vojna operacija Oluja iz 1995.godine predstavlja ključnu točku u sukobu u Hrvatskoj, stoga ima specifično i značajno mjesto u njenom društvenom sjećanju. Hrvatske institucije je slave svake godine kao dan odavanja počasti ratnim veteranima. Budući da su rezultati ove operacije doveli do brojnih zločina protiv civila i imovine kao i 200 000 srpskih izbjeglica koji su bili prisiljeni napustiti svoje domove, javljaju se određene kontroverze vezane uz njeno naslijeđe. Svake godine proslava uzrokuje ne samo napetosti u odnosima između etničkih skupina u Hrvatskoj nego i međunarodnih napetosti u regiji. YIHR Hrvatska je 2010.godine postavila komemorativnu ploču s natpisom u Kninu(gdje se održava središnja proslava) kako bi odala počast civilnim žrtvama za počinjene zločine. Od 2010.godine organizacija je svake godine obilježavala operaciju komemorativnim akcijama, a 2016.godine pokrenula je i peticiju gdje su se hrvatski građani mogli potpisati ispod teksta koji je nudio ispriku žrtvama, ali i upozoravao na važnost procesuiranja zločinaca te poštovanje prema sukobljenim perspektivama. Postupci organizacije svake godine izazivaju kontroverze, no s druge strane služe kao pokazatelj žrtvama da njihova patnja neće biti zaboravljena te kao potpora javnim raspravama čime se bori protiv negiranja.

2.10. Kritički pristup obrazovanju iz povijesti(zajednički narativi)

Postojeći sukobljeni narativi unutar različitih etničkih skupina i nacija stalnim su uzrokom političkih i društvenih napetosti. Vođe u regiji i obrazovni sustav pokazuju značajnu nesposobnost u predstavljanju pristupa povijesti(obrazovanju) koji je kritičan te omogućuje uvid iz različitih perspektiva. Narativi su stoga razvijeni u skladu s nacionalističkim pogledima i ideologijama, doprinoseći na taj način održanju sukoba i njegovog prijenosa na nove generacije. Iz tog se razloga YIHR Hrvatska zajedno s regionalnom mrežom YIHR-a zalaže za kritički pristup obrazovanju iz povijesti. YIHR Hrvatska je s ciljem promocije surađivala s brojnim organizacijama, obrazovnim institucijama i skupinama povjesničara. Također organizira i studijske posjete za mlade povjesničare i profesore povijesti, zatim analize sadržaja te sudjeluje u debatama o organizaciji obrazovanja iz povijesti, s fokusom na pružanje potpore pomirenju i pridonoseći održivosti mira.

3. Outreach

Outreach YIHR Hrvatske obuhvaća aktivnosti pomoću kojih nastoji uključiti najvažnije interesne grupe i javnost u debate i aktivnosti koje su važne za misiju organizacije. Također obuhvaća aktivnosti koje se odvijaju kroz međunarodne mreže i koalicije.

3.1.Politička mreža mladih

YIHR Hrvatska je od 2009. godine bila pokretačka sila za aktivnosti Regionalne mreže YIHR-a vezanih uz pružanje potpore i olakšavanja regionalne suradnje između mladih političara, usmjerena na pitanja o ljudskim pravima, pomirenja i integracije Europske unije. U veljači 2014. godine, na konferenciji u Zagrebu, uspostavljena je mreža koja je okupljala mlade iz političkih stranaka-Politička mreža mladih(PYN), a kojoj se pridružilo više od 23 značajne stranke iz BiH, Hrvatske, Kosova, Crne Gore i Srbije, Ovo je prva takva mreža koja postaje vrlo važna arena za rasprave, diskusije i obrazovanje o relevantnim i

trenutnim pitanjima o ljudskim pravima, kao i platforma za poboljšanje politika o ljudskim pravima u stranačkim političkim programima. Od 2014.godine sve se više mladih priključuje PYN-u te se broj stranaka do 2017.godine povećao na 30.

3.2. Studentska unija za ljudska prava

YIHR Hrvatska je od svog osnutka bila usmjerena prema studentskoj populaciji te je redovito uključivala širok spektar studenata u svoje aktivnosti. U želji da uspostavi održivu platformu za sudjelovanje studenata u pitanjima o ljudskim pravima, organizacija je početkom 2016.godine omogućila osnivanje Studentske unije za ljudska prava. Od tada je Unija započela organizaciju na 5 fakulteta diljem zemlje, a djeluje kao ne samo platforma za učenje o ljudskim pravima, nego i kao most, poveznica između studentske populacije i organizacija za ljudska prava.

3.3. Mreža gradova i CSO-a u borbi protiv diskriminacije

Europski antifašistički pokret i YIHR Hrvatska su predstavili inicijativu za okupljanje lokalnih vlada i CSO-a kako bi zajedno surađivali u implementaciji učinkovitih lokalnih mjera u borbi protiv diskriminacije. YIHR Hrvatska je od 2015.godine usvojila preporuke razvijene od strane relevantnih mehanizama poput Europskog vijeća i UNESCO-a u okviru hrvatskog institucionalnog konteksta. Nakon toga, organizacija je provela analizu postojećih lokalnih mjera u borbi protiv diskriminacije koji su pokazali zabrinjavajuće rezultate nedostatka takvih mjera stoga je odlučila okupiti mrežu gradova i CSO-a. Ovoj mreži su se priključili i neki vodeći NGO-i za ljudska prava kao i gradovi poput Zagreba i Rijeke.

3.4. Europski antirasistički pokret

Europski antirasistički pokret EGAM su u studenom 2010.godine u Parizu osnovale organizacije za ljudska prava i demokraciju, uključujući i YIHR Hrvatsku. Njegov glavni cilj jest odgovoriti na porast rasizma, antisemitizma i populizma u Europi te konstruirati predanost civilnog društva jednakosti i pravdi. YIHR Hrvatska je bila vrlo aktivna članica pokreta pri čemu predstavnik organizacije djeluje u upravi EGAM-a od 2014.godine, a sama organizacija je pokrenula ili značajno pridonijela mnogima inicijativama pokreta. YIHR Hrvatska je posebice koordinirala istraživanje i izvještavanje od dvije međunarodne misije za utvrđivanje činjenica koje je EGAM postavio u Ukrajini(2014.) i jugoistočnoj Turskoj(2016.).

3.5. Svjetski pokret mladih za demokraciju

Svjetski pokret mladih za demokraciju(WYMD) jest mreža usmjerena na pružanje podrške razvoju održivih demokratskih pokreta osnažujući sljedeću generaciju demokratskih aktivista. Ovaj pokret omogućuje mladim aktivistima prostor u kojem mogu graditi međusobne odnose, surađivati i preko granica, produbiti svoje znanje o ključnim pitanjima te razviti praktične vještine. Također služi kao platforma za mlade aktiviste gdje mogu promovirati demokratske vrijednosti, ali i kao forum za dijeljenje informacija i ideja. YIHR je članica ovog pokreta od 2010.goine.

3.6. Međunarodna koalicija mjesta savjesti

Međunarodna koalicija mjesta savjesti jest jedina međunarodna mreža posvećena transformaciji mjesta koja čuvaju prošlost u dinamične prostore koji promiču građansku akciju u pogledu današnjih borbi za ljudska prava i pravdu. Koalicija je od svog osnutka

poticala globalni pokret s ciljem sjećanja, rezultirajući njenim izvanrednim rastom od 9 do gotovo 200 mjesta savjesti koji surađuju kako bi spojili prošlost sa sadašnjošću i sjećanje s akcijom. YIHR Hrvatska je članica koalicije od 2014.godine.

3.7.Koalicija za Međunarodni kazneni sud

YIHR Hrvatska je članica Koalicije za Međunarodni kazneni sud(CICC) koji obuhvaća 2,500 organizacija civilnog društva iz 150 država koje djeluju kao partneri s ciljem jačanja međunarodne suradnje s ICC-om, osiguranja pravednosti, efektivnosti i neovisnosti Suda, zalaganja za vidljivu i univerzalnu pravdu te uspostaviti jače nacionalne zakone koji omogućuju pravdu žrtvama ratnih zločina, zločina protiv čovječnosti i genocida.

3.8.UNITED za međukulturalne akcije

UNITED koordinira, pruža podršku i jača mrežu od 560 organizacija iz 46 europskih država koje dijele zajedničke vrijednosti poput međukulturalne komunikacije, različitosti i ljudskih prava. Mreža je zabrinuta kad je riječ o međunarodnoj situaciji te izravnim i neizravnim oblicima diskriminacije, zločinima iz mržnje i netolerancijom, stoga nastoji ukazati na međukulturalno razumijevanje, jednaka prava za sve te Europu bez rasizma.

4. Doprinosi razvoju civilnog društva

4.1. Povećanje demokratskog društvenog kapaciteta

YIHR Hrvatska je pridonijela razvoju demokratskog društvenog kapaciteta ne samo radeći s mladima nego ih i ohrabrujući u pružanju potpore borbi za ljudska prava i procesima pomirenja. Obrazovni i razvojni programi organizacije su značajno pomogli tisućama mladih ljudi, mnogih iz malih, lokalnih zajednica koje su bile pogođene sukobom. Nadalje, mnogi dobrotvori, aktivisti i članovi YIHR Hrvatske su izgradili utjecajne inicijative ili karijere u području demokratizacije i ljudskih prava. Nekadašnji članovi organizacije su postali rukovoditeljima značajnih organizacija za ljudska prava; primjerice nekadašnji koordinator za program ljudskih prava YIHR Hrvatske trenutno radi kao direktor programa u Kući ljudskih prava u Zagrebu, dok je nekadašnji legalni savjetnik izvršni direktor Udruge za potporu žrtvama i svjedocima. Neke od inicijativa organizacije su također uključile različite interesne skupine te postale neovisne od same organizacije.

4.2. Jačanje lokalnih, malih i novih NGO-a

YIHR Hrvatska nastoji dijeliti svoje kapacitete i znanja s drugim organizacijama, posebice lokalnim, malim i novim NGO-ima, iako to nije dio njezinog programa. U nekoliko je prilika organizirala treninge u području ljudskih prava i vještinama upravljanja NGO-ima (poput prikupljanja donacija) za predstavnike NGO-a. YIHR Hrvatska također strateški surađuje s manjinskim organizacijama mladih s ciljem proširenja njihovih kapaciteta za zagovaranje kao i za održivost.

5. Organizacijski razvoj i administracija

YIHR Hrvatska se značajno promijenila tijekom 8 godina. Iz male, volonterske i aktivističke grupe razvila se u jednu od vodećih i najutjecajnijih profesionalnih organizacija za ljudska prava u državi. Međutim, razvoj programa, doseg i utjecaj su trebali biti u skladu s organizacijskim razvojem. YIHR Hrvatska je uložila značajne resurse u razvoj financijskih i računovodstvenih kapaciteta, zatim menadžmenta projekta, prikupljanja donacija i drugih administrativnih kapaciteta. Kako bi održali snažan fokus na društveni utjecaj, članovi su

nekoliko puta dopunjavali Statut s ciljem jasne podjele odgovornosti, unutar organizacije na programsku i administrativnu. Članstvo u organizaciji se s vremenom povećalo, budući da su članovi shvatili važnost Skupštine kao zaštitnika misije i fokusa same organizacije. Danas je YIHR Hrvatska u mogućnosti redovito se i održivo upoznati s legalnim i drugim regulacijama i zahtjevima te je sposobna uhvatiti se u koštac s administrativnim radom na način koji ne predstavlja prijetnju fokusu organizacije na društveni utjecaj i njenu osnovnu misiju. Na razini udruženja (grupe članova), unutarnja tijela su funkcionalna i u mogućnosti artikulirati prilagodbu misije organizacije prema trenutnim društvenim izazovima. Zahvaljujući godišnjem prihodu prošlih godina, YIHR Hrvatska je osigurala redoviti i održivi rad njenih temeljnih operacija, a izvori financiranja su bili diverzificirani.